System kontroli wewnętrznej

w Limes Banku Spółdzielczym

Spis treści:

1. Postanowienia ogólne 3
2. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej 3
3. Funkcja kontroli 4
4. Zakres zadań Stanowiska zgodności 5
5. Audyt wewnętrzny w Banku 6
6. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu 6
7. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej 7
8. Postanowienia końcowe 7

1. Postanowienia ogólne

§ 1

Zasady funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Limes Banku Spółdzielczym (dalej „Bank"), zwane w dalszej części „Zasadami", określają organizację systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz odpowiedzialność Zarządu i Rady Nadzorczej w tym zakresie.

2. Cele i organizacja systemu kontroli wewnętrznej

§ 2

1. Stosownie do postanowień ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 r. w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, w ramach systemu zarządzania, w Banku wyodrębnia się system zarządzania ryzykiem i kontroli wewnętrznej.
2. System kontroli wewnętrznej to zbiór zasad, procedur, mechanizmów i czynności kontrolnych, wkomponowany w sposób trwały i spójny w system zarządzania ryzykiem, powiązany z celami strategicznymi, wspomagający realizację celów biznesowych oraz umożliwiający sprawowanie nadzoru nad działalnością Banku.
3. W Banku działa system kontroli wewnętrznej, którego celem jest wspomaganie procesów decyzyjnych, przyczyniających się do zapewnienia:
    1) skuteczności i efektywności działania Banku,
    2) wiarygodności sprawozdawczości finansowej,
    3) przestrzegania zasad zarządzania ryzykiem w Banku,
    4) zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi.

§ 3

1. Na system kontroli wewnętrznej w Banku składa się:
    1) funkcja kontroli – której zadaniem jest zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w procesach funkcjonujących w Banku, w tym dotyczących zarządzania ryzykiem w Banku, obejmująca wszystkie komórki organizacyjne Banku,
    2) Stanowisko zgodności – którego obowiązkiem jest identyfikacja, ocena, kontrola i monitorowanie ryzyka braku zgodności, działania Banku z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku, przyjętymi w Banku standardami rynkowymi oraz przedstawianie raportów w tym zakresie,
    3) audyt wewnętrzny – którego zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.
2. Funkcjonujący w Banku system zarządzania ryzykiem i system kontroli wewnętrznej, zorganizowane są na trzech niezależnych i wzajemnie uzupełniających się poziomach (liniach obrony):

1) pierwsza linia obrony – zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Banku, na podstawie między innymi ustanowionych limitów, zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa, przepisami wewnętrznymi Banku oraz przyjętymi w Banku standardami rynkowymi. Na tym poziomie komórki organizacyjne w ramach funkcji kontroli odpowiadają za identyfikację ryzyka, zaprojektowanie i wdrożenie mechanizmów kontrolnych oraz za monitorowanie poziome (weryfikacja bieżąca lub testowanie) przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii,
2) druga linia obrony – zarządzanie ryzykiem przez pracowników na specjalnie powołanych do tego stanowiskach/komórkach organizacyjnych (niezależnie od zarządzania ryzykiem na I linii) przez identyfikację, ocenę, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie ryzyka, a także monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych w ramach własnej linii oraz w stosunku do I linii obrony w ramach monitorowania pionowego,
3) trzecia linia obrony – audyt wewnętrzny, mający za zadanie badanie i ocenę, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, który w Banku jest realizowany przez niezależną komórkę audytu wewnętrznego umiejscowioną na mocy zapisów Umowy Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS w Spółdzielni Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS.

3. Na pierwszej i drugiej linii obrony pracownicy Banku w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych odpowiednio stosują mechanizmy kontrolne oraz niezależnie monitorują ich przestrzeganie przez weryfikację bieżącą (poziomą) oraz testowanie okresowe (pionowe).

3. Funkcja kontroli

§ 4

1. System kontroli wewnętrznej zapewnia przestrzeganie mechanizmów kontrolnych przez wyodrębnienie funkcji kontroli, o której mowa w art. 9c ust. 2 pkt 1 Ustawy Prawo bankowe.
2. Funkcja kontroli ma za zadanie zapewnienie przestrzegania mechanizmów kontrolnych. Weryfikacja stosowania mechanizmów kontroli wewnętrznej sprawowana jest jako ciągła analiza przebiegu i rezultatów pracy poszczególnych pracowników przez codzienne kontrolowanie wszystkich czynności, w celu zapewnienia ich zgodności z procedurami i mechanizmami kontroli. Stanowi ona równocześnie podstawę weryfikacji poprawności procedur i sprawności działania mechanizmów kontrolnych na wszystkich szczeblach organizacyjnych.
3. Na funkcję kontroli składają się:
    1) mechanizmy kontrolne,
    2) niezależne monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych,
    3) raportowanie w ramach funkcji kontroli.

4. Monitorowanie przestrzegania mechanizmów kontrolnych, wpisane w procesy funkcjonujące w Banku, w szczególności w procesy istotne, obejmuje weryfikację bieżącą poziomą (w ramach tej samej linii) i pionową (pierwszej linii przez drugą linię) oraz testowanie poziome i pionowe.
5. Weryfikacja jest dokonywana w sposób ciągły przed rozpoczęciem lub w trakcie czynności wykonywanych w ramach procesów.
6. Testowanie jest przeprowadzane w przypadku zakończonych czynności na wybranej próbie testowej.
7. W Banku zapewniona jest niezależność monitorowania poziomego przez jednoznaczne rozdzielenie zadań wśród pracowników (stosowanie oraz monitorowanie mechanizmów) oraz niezależność monitorowania pionowego przez wyodrębnienie linii obrony.
8. Zasady niezależnego monitorowania mechanizmów kontrolnych, ich rodzaj, zakres oraz przypisanie zadań do poszczególnych komórek organizacyjnych, a także zasady raportowania o wynikach testowania są określone w „Regulaminie systemu kontroli wewnętrznej" obowiązującego w Limes Banku Spółdzielczym przyjętego przez Zarząd Uchwałą Nr 16/2021 z dn. 09.02.2021 r.

4. Zakres zadań Stanowiska zgodności

§ 5

1. Funkcjonujące w ramach drugiej linii obrony systemu kontroli wewnętrznej, Stanowisko zgodności ma zagwarantowaną niezależność, przez usytuowanie w strukturze organizacyjnej w bezpośredniej podległości Prezesowi Zarządu Banku i mające zapewniony dostęp do Rady Nadzorczej (podległość funkcjonalna) i ich komitetów oraz do dokumentów, informacji, systemów informatycznych niezbędnych do wykonywania czynności kontrolnych.
2. Do podstawowych zadań Zespołu w ramach systemu zarządzania należy:
    1) w ramach funkcji kontroli – zapewnienie zgodności działania Banku z przepisami prawa, regulacjami wewnętrznymi i standardami rynkowymi w zakresie określonym w regulacjach wewnętrznych,
    2) zarządzanie ryzykiem braku zgodności, w tym identyfikowanie, ocena, pomiar, kontrolowanie, monitorowanie i raportowanie o ryzyku braku zgodności z przepisami prawa.
3. Do podstawowych zadań Stanowiska zgodności należy:
    1) w ramach drugiej linii obrony przeprowadzanie testowania pionowego przestrzegania mechanizmów kontrolnych, w zakresie zapewniania zgodności,
    2) w ramach drugiej linii obrony przeprowadzanie testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych zapewniających realizację celów systemu kontroli wewnętrznej w obszarach, w których identyfikowany jest brak niezależnego testowania pionowego realizowanego przez inne komórki organizacyjne,
    3) administrowanie i aktualizacja informacji w matrycy funkcji kontroli,

4) opracowywanie i raportowanie wyników testowania przestrzegania mechanizmów kontrolnych w Banku,
5) monitorowanie podejmowanych działań naprawczych na bazie identyfikowanych nieprawidłowości w funkcjonowaniu mechanizmach kontrolnych,
6) przeprowadzanie kontroli w Banku na zlecenie Prezesa Zarządu Banku.

5. Audyt wewnętrzny w Banku

§ 6

1. Audyt wewnętrzny w Limes Banku Spółdzielczym jest wykonywany przez Spółdzielnię Systemu Ochrony Zrzeszenia, której zadaniem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej w całej działalności Banku.
2. Ocena, o której mowa w ust. 1 uwzględnia skuteczność i adekwatność mechanizmów kontroli ryzyka oraz mechanizmów kontrolnych i niezależnego monitorowania ich przestrzegania w ramach pierwszej i drugiej linii obrony.
3. Zakres i częstotliwość przeprowadzanych audytów określane są przez Spółdzielnię w ramach rocznych i wieloletnich planów audytu uchwalanych przez Zarząd Spółdzielni i akceptowanych przez Radę Nadzorczą Spółdzielni.

6. Rola Zarządu, Rady Nadzorczej i Komitetu Audytu

§ 7

1. Zarząd Banku odpowiada za zaprojektowanie, wprowadzenie oraz zapewnienie we wszystkich komórkach i stanowiskach organizacyjnych funkcjonowania skutecznego systemu kontroli wewnętrznej.
2. Zarząd Banku ustanawia i okresowo aktualizuje kryteria oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, kryteria wyodrębniania procesów istotnych oraz zasady kategoryzacji nieprawidłowości wykrytych przez system kontroli wewnętrznej.
3. Zarząd Banku określa zasady okresowego raportowania o nieprawidłowościach wykrytych przez system kontroli oraz statusie podjętych działań naprawczych.
4. Zarząd Banku zapewnia dokonywanie regularnego przeglądu wszystkich procesów funkcjonujących w Banku pod kątem ich istotności.

§ 8

1. Rada Nadzorcza Banku sprawuje nadzór nad wprowadzeniem i zapewnianiem funkcjonowania systemu kontroli wewnętrznej w Banku oraz dokonuje corocznej oceny jego skuteczności, w tym skuteczności funkcji kontroli w Banku.
2. Rada Nadzorcza monitoruje skuteczność systemu kontroli wewnętrznej na podstawie informacji otrzymywanych od Stanowiska zgodności, Zarządu Banku, Komitetu Audytu oraz Spółdzielni.
3. Rada Nadzorcza informuje Spółdzielnię o wynikach oceny, o której mowa w ust. 2. w okresach rocznych.

§ 9

1. Rada Nadzorcza powołuje spośród swoich członków Komitet Audytu, który działa zgodnie z odrębnymi przepisami.
2. Podstawowym zadaniem Komitetu Audytu jest przedstawianie Radzie Nadzorczej swojego stanowiska lub rekomendacji, pozwalających Radzie Nadzorczej podjęcie decyzji w obszarze sprawozdawczości finansowej i zarządzania ryzykiem, w tym systemu kontroli wewnętrznej.
3. Komitet Audytu monitoruje skuteczność systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego, współpracując w tym zakresie ze Spółdzielnią.

7. Zasady oceny skuteczności i adekwatności systemu kontroli wewnętrznej

§ 10

1. Rada Nadzorcza Banku corocznie dokonuje oceny skuteczności systemu kontroli wewnętrznej w oparciu o przyjęte kryteria. Do kryteriów tych należą przede wszystkim:
    1) ocena realizacji zatwierdzonych celów strategicznych,
    2) osiągnięcie założeń finansowych na dany rok, w tym minimalnych poziomów wskaźników określonych w Umowie Systemu Ochrony Zrzeszenia BPS,
    3) ocena zmaterializowania ryzyka reputacji Banku,
    4) wyniki kontroli/przeglądów/audytów Spółdzielni i audytów zewnętrznych realizowanych przez komórki wewnętrzne i zewnętrzne Banku,
    5) ilość błędów znaczących i krytycznych identyfikowanych w ramach niezależnego monitorowania,
    6) trend w ilościach skarg Klientów do KNF z uwzględnieniem trendu skarg zasadnych,
    7) ilość i kwota strat operacyjnych (trend),
    8) przekraczanie limitów ustanowionych przez Bank.
2. Z uwagi na fakt, że Bank jest uczestnikiem Systemu Ochrony oraz uwzględniając zapisy Ustawy o bankach spółdzielczych, 3 linia obrony (tj. audyt wewnętrzny) jest realizowana przez Spółdzielnię. W związku z tym ocena adekwatności i skuteczności 3 linii obrony jest dokonywana przez Radę Nadzorczą Spółdzielni. Ocena ta, jest następnie wykorzystywana przez Radę Nadzorczą Banku do dokonania oceny całego systemu kontroli wewnętrznej.
3. Kryteria oceny adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej podlegają okresowej (corocznej) weryfikacji.

8. Postanowienia końcowe

§ 11

1. Szczegółowe zasady realizacji zadań audytowych i czynności doradczych przez pracowników Spółdzielni określone są w Umowie Systemu Ochrony.
2. Pracownicy Spółdzielni wykonując swoje obowiązki kierują się Standardami Audytu.

§ 12

1. Działalność Spółdzielni w zakresie audytu wewnętrznego podlega regularnej, niezależnej ocenie zewnętrznej, nie rzadziej niż co pięć lat.
2. Niniejsze Zasady podlegają corocznemu przeglądowi i aktualizacji w celu dostosowania do zmian profilu ryzyka Banku i Grupy BPS S.A. oraz zmian organizacyjnych i regulacji wewnętrznych i zewnętrznych.